

2. Поліпшення правових основ регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів;

3. Удосконалення методики й організації бухгалтерського обліку та фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів.

Нашою пропозицією є: удосконалити методичні засади гармонізації бухгалтерського обліку та звітності в частині нарахування амортизації основних засобів за рахунок вилучення податкового методу амортизації, а також поліпшення положень (стандартів) бухгалтерського обліку шляхом визнання безоплатно одержаних основних засобів власним капіталом без наступного списання їх на доходи, що сприятиме усуненню відмінностей між балансовою та справедливою вартістю об'єкта основних засобів та науково обґрунтованому формуванню собівартості виробленої продукції [2]. Також потребує удосконалення облікова політика в частині самостійного вибору підприємствами облікових методів та процедур, адже можливість такого вибору мінімізується для підприємств, що діють тільки на території України, та зберігається для тих, що діють на міжнародних ринках. Це дасть можливість порівнювати дані звітності через підвищення одноманітності обліку.

Література:

1. *Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні // Закон України N 996-XIV від 16 липня 1999 року зі змінами та доповненнями.*
2. *Голов С. Гармонізація фінансової звітності // Бухгалтерський облік і аудит.- 2008 - №9 – С.7*
3. *Лучко М.Р. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності “Облік і аудит”. – Київ, 2007. – 306 с.*
4. *Облік у зарубіжних країнах : підручник / О. М. Губачова, С. І. Мельник ; м-во освіти і науки України, Полтавський ун-т споживчої кооперації України. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 431 с.*
5. *Швець В. . Гармонізація фінансової звітності // Бухгалтерський облік і аудит.- 2008 -№8 – С.12*
6. *<http://www.google.ua>.*

Бучко О.І.
студ. гр. 413
Львівська Комерційна Академія
Науковий керівник – Макарук Ф.Ф.,
старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Перехід на ринкові засади господарювання передумовлює комплекс заходів, направлених на підвищення рентабельності всіх галузей економіки, раціональне і ефективне використання матеріальних і фінансових ресурсів. В зв'язку з цим набуває значущої ролі вплив вартісних факторів на ефективність виробництва, обліку і контролю за формуванням собівартості продукції. Собівартість як комплексний показник повинен максимально поєднувати і відображати у вартісній формі технологічні і організаційно-економічні умови виробництва. Тільки за цієї умови показник собівартості може бути успішно використаний для покращення управління виробництвом, оцінки економічної ефективності використання основних фондів і оборотних активів, вибору оптимального варіанту технології процесу виробництва і організації його управління. В контексті цих вимог набирає актуальності відповідна організація обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції.

Різноманітні аспекти обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції досліджувались багатьма вченими, зокрема такими українськими науковцями як Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, В.В. Сопко, І.А. Білоусова, Л.В. Нападовська. Проте окремі наукові положення залишаються дискусійними й на сьогоднішній день. До них можна віднести:

- визначення сутності методу обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції;
- розробка науково обґрунтованих принципів їх класифікації;
- економічний склад собівартості і склад витрат, які її формують;
- групування витрат за статтями і об'єктами калькулювання.[1]

Основними завданнями обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції є:

- достовірне обчислення фактичної собівартості одиниці видів продукції (робіт, послуг);
- контроль за виконанням планових завдань величини собівартості та дотримання чинних норм і нормативів витрат;
- визначення рентабельності продукції та чинників, які впливають на її рівень;
- оцінка ефективності роботи структурних підрозділів;
- формування інформаційної бази для планування, аналізу витрат та прийняття рішень щодо ефективного використання ресурсів, покращення результатів діяльності та зменшення собівартості.[2]

Калькулювання собівартості продукції на промислових підприємствах здійснюється відповідно до П(С)БО 16 “Витрати”, Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції, робіт, послуг та самостійно розроблених методик. Необхідність самостійної розробки методик викликана тим, що нормативні документи з обліку і калькулювання собівартості продукції носять доволі загальний характер і не відображають в собі особливостей тієї чи іншої галузі промисловості.

Калькулювання собівартості та облік витрат займає центральне місце в системі управління витратами. Під витратами розуміють зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.[3] Нормативними документами передбачено такі види собівартості:

- виробнича собівартість продукції (робіт, послуг);
- собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг).

До виробничої собівартості включають:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;
- змінні та постійні розподілювані загальновиробничі витрати.

Собівартість реалізованої продукції включає в себе:

- виробничу собівартість продукції, реалізованої протягом звітного періоду;
- постійні нерозподілювані загальновиробничі витрати;
- наднормативні виробничі витрати.

Однак, якщо підприємство не в змозі буде відшкодувати витрати, пов'язані з операційною діяльністю, зокрема, спрямовані на обслуговування та управління підприємством, збутом продукції та інші, передбачені П(С)БО 16, воно не забезпечить рентабельність, а відтак збанкрутує. Отже, всі витрати — виробничі та невиробничі — повинні бути відшкодовані.

Тому на практиці виділяють ще один вид собівартості — повна собівартість, яка складається, крім вищевказаних, ще й з витрат періоду, які не включаються до собівартості реалізованої продукції, а списуються безпосередньо на фінансовий результат діяльності підприємства.

Важливою передумовою раціонального обліку витрат і калькулювання собівартості продукції є правильне визначення об'єктів обліку та об'єктів калькулювання, а також методу обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції. Під об'єктом обліку виробничих витрат розуміють виробу, їх окремі частини, групи виробів, виконані роботи, сукупність однорідних робіт, виробництва, процеси, фази й стадії виробничих процесів (переділи), окремі операції. Об'єктом калькулювання виступає одиниця виготовленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг.

Найпоширенішими методами обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості є: позамовний метод, попроцесний метод, попередільний метод, калькулювання повної собівартості, калькулювання неповної собівартості, калькулювання фактичних витрат, калькулювання нормативних витрат (нормативний метод).[4] Використання того чи іншого методу залежить від конкретної ситуації та цільової спрямованості інформації для вирішення конкретних завдань, які стоять перед менеджментом підприємства. З вказаних методів варто виділити нормативний, який ґрунтується на розподілі всіх фактичних витрат на витрати за нормами та відхиленнями від норм. Даний метод позбавлений суттєвого недоліку, який притаманний іншим методам. Тобто, він не базується на вже понесених витратах, що дозволяє в оперативному порядку виявити відхилення фактичних витрат від планових і прийняти те чи інше управлінське рішення.

Чільне місце у системі калькулювання собівартості займає класифікація витрат, які її формують. На нашу думку, доцільніше використовувати класифікацію витрат за статтями калькуляції, а не за економічними елементами, оскільки витрати за статтями калькуляції за своїм складом ширші та враховують характер і структуру виробництва, створюючи базу для аналізу впливу факторів на виробництво та пошуків резервів зниження собівартості продукції.

Отже, підприємство, яке здійснює виробничу діяльність, опираючись на теорію бухгалтерського обліку та чинні нормативні документи, повинне обрати для себе той метод обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції та класифікацію витрат, які в найбільшій мірі будуть відображати особливості галузі, в якій воно працює та затвердити їх в обліковій політиці.

Література:

- 1.Маренич Т. *Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції// Бухгалтерський облік і аудит, 2006, №12*
- 2.Нападовська Л.В./ *Управлінський облік: підруч. для студ. вищ. навч. закл. — К.: Книга, 2004.*
- 3.П(С)БО 16 “Витрати”
- 4.Білоусова І. *Методи обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції// Бухгалтерський облік і аудит, 2006, №9*
- 5.*Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості. Затверджені наказом Міністерства промислової політики України від 09.07.2007р. № 373*